

FORA DE CLASSE

XAVIER GUAL
Escriptor i professor

Permeteu-me fer tres reflexions

Aquesta setmana he demanat als meus alumnes d'ESO que fessin una felicitació de Nadal, amb un dibuix festiu i després una llista de desitjos i bones voluntats. Quan he llegit la part dels desitjos he comprovat que tot eren necessitats materials que volien per a ells. La situació m'ha anat a favor per reflexionar en veu alta sobre si a més d'acumular coses també podrien oferir-ne, per allò de construir un món millor i altruista, encara que sigui amb petites accions quotidianes. M'han mirat encuriolats, com dient-me que tenia raó, però que preferien aquest rol de consumidors passius.

A batxillerat he corregit exàmens que en la majoria dels casos mostraven mancances importants d'expressió i de contingut. M'ha preocupat adonar-me que no aprofiten les hores de classe. Si pares l'orella no deixes mai les preguntes en blanc. Els ho vaig voler fer reflexionar quan els vaig tornar els exàmens corregits. Els vaig insistir que, a aquestes altures dels estudis, no volia fer de policia, però que era evident que molts, darrere la pantalla del seu ordinador, no feien ni miraven el que tocava. Uns quants no es van

mostrar gens preocupats pels seus mals resultats tot i cursar el postobligatori. Potser és que ja han assumit que compten amb una assignatura de marge que poden suspendre alegrement. Si tots queden d'acord perquè la sacrificada sigui el català, ho tenim magre (i serà un escàndol).

D'ençà de la pandèmia que els casos greus de depressions

He corregit exàmens que en la majoria dels casos mostraven mancances importants d'expressió

en adolescents s'han disparat. Això també ho hem detectat a les aules. En general tenim unes noves generacions amb moltes febleses afectives. Sovint no saben afrontar els seus problemes i es bloquegen. Alguns pateixen una vida més solitària del que ens pensem, tot i que estan constantment bombardejats per estímuls que els entren pel mòbil. Per una part, el mercat els vol eternament adolescents, com a consumidors fàcils, i per l'altra se'ls empeny per trobar un camí que alguns no saben on para, i no és a l'institut. La reflexió, que també va sortir en una de les interessants xerrades que organitza aquest diari, és que tots, adolescents i adults, avui en dia necessitem assessorament psicològic, professional o familiar, perquè el món que tenim s'ha tornat massa trepidant i terriblement egoista.

ESCOLA

UAO-CEU

Paloma Arenós _ Els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) van ser aprovats per l'ONU el 2015 en el marc de l'Agenda 2030. Són 17 fites que pretenen guiar l'acció política, empresarial, social i individual per donar resposta a reptes globals des de la sostenibilitat, el pacifisme, la prosperitat i l'equitat. Cada ODS s'adreça a un camp concret, com ara els de la lluita contra la fam i la pobresa, el canvi climàtic, els recursos hídrics o l'accés a l'educació i a l'assistència sanitària, entre d'altres. Aplicats a l'educació esdevenen nous reptes, des de primària fins a la universitat.

De fet, l'educació és un element clau per assolir-los, dins l'Agenda 2030. L'objectiu 4, per exemple, s'adreça directament a l'àmbit educa-

tiu, però la majoria estan molt relacionats amb la tasca que es pot fer als centres educatius. Des del 1991, la Unesco ja promou l'educació per al desenvolupament sostenible (EDS) i, actualment, aquesta institució assenyala que es pot parlar d'educació de qualitat quan "prepara els alumnes per donar resposta col·lectiva i individual als reptes globals".

Però integrar els ODS en l'educació no significa només introduir-los com a continguts. Aquesta aposta demana una pedagogia que sigui "transformadora, que promogui la participació activa i la iniciativa de l'alumnat", i que faci de les escoles i instituts espais d'experiències per al desenvolupament sostenible. D'aquesta manera, l'alumnat pot adquirir les competències que li permetin reflexionar sobre l'impacte social, cultural, econòmic i mediambiental de les seves accions i les alienes, i tenir la capacitat de fer propostes per millorar-les.

Això ho ha comprovat de primera mà l'equip docent de l'Institut públic Sant Quirze del Vallès. La seva directora, Judith Miró, detalla que "tot i que en l'ADN educatiu ja fa anys que treballem el reciclatge i el medi ambient, que formen part dels ODS, ens vam adonar que les *smart cities* (ciutats intel·ligents), eficients i resilents, i l'economia circular s'havien d'incorporar en els valors de l'alumnat, que s'ho fessin seu, des de la pràctica". Van posar fil a l'agulla i els alumnes d'ESO, liderats pels de batxillerat, s'han implicat en l'Aula Mediambiental, que té l'hort escolar com a puntal del projecte. "Assessorats pel professorat, estan aprenent la importància de l'alimentació saludable i sostenible, amb productes de temporada i km 0, màxima

Exemples de propostes genèriques per treballar els ODS

1. Realitzar projectes d'investigació mediambiental, tècnics o sociològics, o analitzar polítiques públiques
2. Crear aliances amb una escola d'una altra part del món per treballar un ODS
3. Fer una activitat d'aprenentatge i servei amb una institució que treballi en relació amb un ODS o visitar institucions o empreses

que procurin pel desenvolupament sostenible

4. Crear campanyes de sensibilització, estalvi, promoció i difusió o organitzar debats ètics sobre els ODS
5. Analitzar un problema pròxim i desenvolupar accions de millora o treballar a partir de la petjada ecològica d'un mateix
6. Desenvolupar projectes d'emprenedoria social dirigits a crear una empresa

Els ODS a l'educació, nous reptes de primària a la universitat

proximitat, conceptes que molts d'ells traslladen a la seva família, que acaba muntant un hort al jardí”, descriu.

EDUCACIÓ VIVA

L'altra pota del projecte, inspirada en diferents ODS, és una aula física, a l'aire lliure. “Gaudeixen de l'entorn i estan més relaxats per aprendre. Els alumnes, quan eren fora, van veure que el voltant del centre estava una mica degradat perquè algú havia fet grafitis a les parets”, diu Miró. “Els mateixos van decidir netejar les parets i decorar-les de nou. Des que ho han fet ells, ningú ha tornat a embrutar-les”, apunta, satisfeta. Com que el centre és a prop d'un espai natural com és el torrent de la Betzuca i Serra Galliners, els estudiants –sempre asses-

Els objectius de desenvolupament sostenible, en el marc de l'Agenda 2030, són presents a l'aula per repensar el món que tenim i el que vindrà

sorats per un docent– estan recuperant plantes aromàtiques de la zona com l'orenga, la farigola o la sàlvia, les planten i les cuiden. Miró té clar que “cal una educació viva i experiencial. És la millor manera de creure en el projecte i en el seu poder transformador, perquè formes part del procés de canvi i això et fa sentir útil, al mateix temps que aprens”. Els alumnes de 4t d'ESO i batxillerat, dins del programa

de Servei Comunitari, estan organitzant una *swap party*, una fira d'intercanvi de roba, on es promourà l'economia circular i el reaprofitament tèxtil.

Miró cita una frase inspiradora de l'escriptor uruguaià Eduardo Galeano (“Molta gent petita, en llocs petits, fent coses petites per canviar el món”) per donar a entendre com és de revolucionari aplicar els ODS en el món educatiu, com a palanca de canvi de la vida personal, familiar i laboral. De fet, aquesta cita ha encapçalat el Cicle sobre l'Agenda 2030, de quatre conferències –liderades per Miró–, organitzat pel Col·legi de Docents i Professionals de la Cultura, amb suport de Caixa d'Enginyers. “Vam treure una llista de conclusions i un pla d'acció per anar-lo incorporant a cada centre.

Hem de preparar el jovent perquè puguin gestionar aquest món complex que els ve”, conclou Miró.

I A LA UNIVERSITAT, QUÈ?

La Universitat Abat Oliba-CEU de Barcelona acull de manera activa, i amb molt de debat entre docents i alumnes, els ODS des d'aquest curs. En concret, l'alumnat de primer dels graus d'economia i màrqueting de la Facultat de Dret i Empresa participa en un projecte interuniversitari amb les universitats San Pablo de Madrid i Cardenal Herrera de València, anomenat Exploria. Eva Perea, doctora en economia, és una de les professores que ha inspirat aquest programa. “Mirem d'oferir transversalitat del coneixement trencant el format d'assignatures individualitzades sense connexions les unes amb les altres, i defugint la classe magistral, perquè els estudiants d'avui en dia tenen massa estímuls i aprenen d'altres maneres, més interconnectades”, detalla. Els ODS afecten tant el continent com el contingut. “Fem molt de treball en equip i s'ha creat una comunitat de professors i alumnes que ajuda a recuperar l'essència de la universitat, com a comunitat de coneixement. L'aprenentatge és actiu, ensenyem per competències, per despertar la motivació dels estudiants. I també fomentem el pensament crític perquè tinguin eines per interpretar el món”, explica Perea.

A la pràctica, l'alumnat ha escollit dos àmbits d'acció: la moda i l'economia circular. “En aquests mesos ja han aportat idees innovadores que als adults se'ns escapen. Han guanyat habilitats com el treball en equip, parlar en públic, una feina analítica i creativa, i com que fem les classes en català, castellà i anglès, també els preparam per a un món global amb molts reptes”, els de l'Agenda 2030, conclou.

CAMPANYA SOLIDÀRIA PER ATENDRE INFÀNCIA EN SITUACIÓ VULNERABLE

La infància és una etapa clau en el creixement i desenvolupament i, per aquest motiu, a la Fundació Pere Tarrés treballem pel benestar i l'educació de milers de nens i nenes en situació vulnerable.

AJUDA'NS A PROTEGIR ELS SEUS DRETS COM A INFANTS

FUNDACIÓ PERE TARRÉS

FES EL TEU **DONATIU**

www.peretarres.org/donatus

ES80 2100 0435 5102 0019 0260

BIZUM 33442

93 430 16 06